

студентської наукової конференції (22-24 травня 2013 року). Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський аграрно-технічний університет 2013. 248 с.

3. Pandya A. J., Ghodke K. M. Goat and sheep milk products other than cheeses and yoghurt. *Small Ruminant Research*. 2007. Vol. 68. № 1–2. P. 193–206.

4. Порівняльна характеристика фізико-хімічних показників козиного і коров'ячого молока промислового призначення / Т. М. Рижкова та ін. // *Ветеринарія, технологія тваринництва та природокористування* : збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. Х: ХДЗВА, 2-19. № 3. 240 с.

5. Рижкова Т. М. ДСТУ 7518:2014 Сири м'які з козиного молока. Загальні технічні умови. 01-02-2015. К. : Держспоживстандарт України, 2015. 11 с.

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ МОЛОЧНОГО СТАДА ШВИЦЬКОЇ ПОРОДИ

В. Г. Прудніков¹, О. І. Колісник², І. М. Гейда³, А. І. Дидикіна⁴

1. Доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри технології переробки та якості продукції тваринництва; prudnikov2648@gmail.com
2. Доктор сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри технології переробки та якості продукції тваринництва; agro_svitankov@ukr.net
3. Старший викладач кафедри технології переробки та якості продукції тваринництва; geyda_star@btu.kharkiv.ua
4. Кандидат сільськогосподарських наук; ladyalina55@gmail.com
Державний біотехнологічний університет

Агропромисловий комплекс України має всі підстави на нарощування свого потенціалу та одна із провідних ролей, при цьому, належить галузі молочного скотарства. Вона є однією з основних в структурі харчової індустрії. Але її стан такий, що забезпеченість вітчизняного споживача від потреби складає на рівні 58 %. У зв'язку з цим розвиток молочного скотарства є нагальною проблемою сьогодення.

Станом на 1 січня 2024 року наявне поголів'я великої рогатої худоби складало 1912077 голів.

У промисловому секторі налічується 912,6 тис. голів, що на 3,2 % менше в порівнянні з минулим роком. Поголів'я корів скоротилося, відповідно, на 5,5 % і склало 373,5 тис. голів. В присадибному секторі налічувалося 1,32 млн голів, що на 3,3 % менше, ніж рік тому. Корів при цьому поменшало на 4,6 % – до 916,7 тис. голів. Отже, 71 % поголів'я утримуються у господарствах населення і 29 % – на промислових підприємствах.

Середній надій молока на корову у господарствах усіх категорій склав 5119 кг, в тому числі на підприємствах – 6611 кг, господарствах населення – 4569 кг.

Враховуючи ситуацію, яка склалася в державі, маючи при цьому досвід створення галузей свинарства і м'ясного скотарства керівництво, фахівці ПП «Агро-Новоселівка 2009» Нововодолазького району, Харківської області, разом з науковцями, прийняли рішення створити третій напрям у тваринництві – молочне скотарство, як одного із факторів безпеки держави. Усвідомлюючи при цьому, що є багато чинників, що негативно впливають на його розвиток – щорічне подорожчання паливо-мастильних матеріалів, кормів, електроенергії, низька закупівельна ціна, недостатня державна підтримка.

Головною складовою успіху є вибір породи. Була проведена робота з аналізу джерел літератури, вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду, а також той фактор, що в господарстві діє напрям м'ясного скотарства з розведенням абердин-ангуської породи. В результаті цієї роботи вибір був зроблений на двох комбінованих породах – симентальській і швіцькій, для яких характерні три внутріпородні типи – м'ясо-молочний, молочно-м'ясний і молочний. Стосовно симентальської породи, якій спочатку надали перевагу, був уже складений договір з приватною фірмою із Чехії «Žváček s.g.o» (голова правління пан Радек Жвачек) на закупівлю нетелів. Але ще раз проаналізувавши стан скотарства України зупинилися на таких чинниках як адаптація та акліматизація, інтенсивне використання продуктивних корів з надоем 9001 кг і більше. Останній показник став вирішальним фактором. Виявилось, що відсоток високопродуктивних корів від загальної кількості в породах був найвищий у швіцькій – 63,9 %, відповідно, голштинській – 35,3 %, українській чорно-рябій молочній – 18,1 %, українській червоно-рябій молочній – 9,3 %.

Основні племінні ресурси швіцької породи зосереджені у двох господарствах: тваринницькому комплексі «Єкатеринославський» Дніпропетровської області та племзаводі «Михайлівка» Сумської області.

Швіцька порода має широкий ареал. Її розводять у Швейцарії, Австрії, Німеччині, Італії, в інших краях Європи й Північної Америки. Для швіців характерна висока продуктивність, склад молока, адаптаційна здатність, пристосованість до промислової технології тощо.

Комбінована швіцька порода є унікальною і поєднує в собі переваги як м'ясних, так і молочних порід. Сьогодні ця порода використовується для поліпшення інших порід і створення нових.

Аналіз виробничої діяльності промислового комплексу «Єкатеринославський» показав, що швіці характеризуються високими адаптивними властивостями до умов інтенсивної технології, показуючи високу продуктивність – від 7,5 до 10,0 тис. кг молока, жирністю 3,8 % і більше, з вмістом білка 3,4 %.

Вагомим позитивним фактором є те, що тварини володіють високими обмінними процесами за рахунок чого досягається реалізація продуктивного потенціалу.

Вищепераховані фактори зумовили перевагу швіцькій породі.

У 2023 році у «Єкатеринославському» підприємстві були закуплені нетелі. На сьогодні це вже тварини першої лактації.

Нині відбувається виробниче випробовування та науковий супровід оцінених корів першої лактації за такими показниками, як продуктивність, якість молока, технологічність, адаптаційна здатність тощо. Аналіз результатів дасть можливість об'єктивно обґрунтувати подальший напрям розвитку молочного скотарства (утримання, доїння, годівля, модернізація тощо).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Антощенко В. В. Молочне скотарство України, маркетингові дослідження. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка*. Х.: ХНТУСГ, 2015. С. 74-82.
2. Державний реєстр суб'єктів племінної справи у тваринництві 2022 рік. Том II. Чубинське: Інститут розведення і генетики тварин ім. М. В. Зубця НААН. 2023. *Animalbreedingcenter.org.ua*: вебсайт. URL: <http://animalbreedingcenter.org.ua/derjplemreestr> (дата звернення: 11.03.2024).

3. Піщан І. С. Адаптація корів швіцької породи до промислової технології виробництва молока в умовах степу України: автореф. дис. ... канд. с.-г. наук. Дніпропетровський агро-економічний університет. Дніпро, 2017. 21 с.

4. Піщан І. С., Піщан С. І., Литвиненко Л. О., Гончар А. О., Сіліченко К. А. Особливості реалізації продуктивних якостей корів швіцької породи на великому промисловому комплексі. *Зернові культури*. 2021. Том 5. № 1. С. 167-179.

5. Шевченко А., Табачук Н. Сучасний стан ринку молочної продуктивності та забезпечення її якості в умовах Євроінтеграції України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2019. № 27 (2). С. 101-107. DOI: doi.org/10.32782/2413-9971/2019-27-40.

ТОВЩИНА ПІДШКІРНОГО ЖИРУ-ПОЛИВУ БУГАЙЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ЗАБІЙНИМИ ОЗНАКАМИ

О. П. Крук¹, А. М. Угнівенко²

1. Кандидат сільськогосподарських наук, докторантка кафедри технологій виробництва молока та м'яса, факультет тваринництва та водних біоресурсів; olgakruk2016@ukr.net
2. Доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри технологій виробництва молока та м'яса, факультет тваринництва та водних біоресурсів; ugnivenko@nubip.edu.ua
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Вступ. Підшкірна жирова тканина є важливою ознакою туш великої рогатої худоби, яка суттєво впливає на її товарні якості та прийняття споживачем рішення щодо закупівлі яловичини оскільки від кількості видимого жиру на 36 % залежить вибір покупця [3]. Також товщина підшкірного жиру найменш бажана частина туші, оскільки зменшує її вихід [2]. У великої рогатої худоби значний розвиток жиру під шкірою не бажаний, адже за цього збільшується кількість обрізок із туш під час їх зачищення [4]. Тому актуальним є проведення досліджень щодо визначення оптимальної товщини жиру-поливу, за якої туші мали б оптимальні ознаки забою.

Метою дослідження було встановити вплив товщини жиру-поливу у бугайців української чорно-рябої молочної породи (УЧРМП) віком від 18 до 24 місяців на забійні ознаки туш.

Методика дослідження. Дослідження провели на 34 бугайцях у фермерському господарстві (ФГ) «Журавушка» Броварського району Київської області. Живу масу тварин визначили зважуванням до і після 24-годинного голодування перед забоєм за вільного доступу до води. Забій худоби провели у забійному цеху села Калинівка відповідно до Європейського регламенту за № 1099/2009 від 24 вересня 2009 року «Про захист тварин під час умирання» [1].

Результати досліджень. Відповідно до отриманих нами даних покращення розвитку підшкірного жиру відбувається за збільшення живої маси тварин та маси їх туш (табл. 1). За кращого розвитку жирової тканини під шкірою збільшується маса м'якуша в туші та кількість сухожилок і зв'язок. Найбільша маса кісток є у тварин за товщини жиру-поливу в межах від 0,8 до 1,0 см, а найменша за товщини 1,1 і більше.